

Sygn. akt I ACa 1106/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 kwietnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Ewa Tkocz
Sędziowie :	SA Ewa Jastrzębska (spr.) SO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska
Protokolant :	Magdalena Bezak

po rozpoznaniu w dniu 10 kwietnia 2015 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa B. K.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w K.

o zapłatę

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie

z dnia 31 lipca 2014 r., sygn. akt I C 255/12

- 1) zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddala powództwo nie obciążając powódki kosztami postępowania;
- 2) oddala apelację powódki;
- 3) nie obciąża powódki kosztami postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I ACa 1106/14

UZASADNIENIE

Powódka B. K. wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. w K. Oddział w C. kwoty 30.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 26 marca 2012 r. oraz odszkodowania w kwocie 70.000,00 zł tytułem odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 26 marca 2012 r oraz kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazała, że poprzednik prawny pozwanej – (...) Rejon Dystrybucji C. bezpodstawnie zarzucił jej nielegalny pobór energii i obciążył ją kosztami z tego tytułu. Jednocześnie pozwany skierował zawiadomienie do

Prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa oraz skierował do Sądu Rejonowego w C. pozew o zapłatę. Oba postępowania toczyły się kilka lat i ostatecznie wykazały, że powódka nie dopuściła się kradzieży energii. Z uwagi jednak na zainicjowanie postępowań, musiała składać zeznania i wykazywać, że nie jest złodziejem co stanowiło dla niej ogromną traumę. Powódka jest wieloletnią nauczycielką i była dyrektorką szkoły, a miejscowość, w której mieszka jest bardzo małą miejscowością, w której nie dało się utrzymać w tajemnicy tego, że toczy się postępowanie karne. Poniosła więc szkodę moralną, z którą nie może sobie do dzisiaj poradzić. Dodatkowo, na skutek tych wszystkich działań doznała uszczerbku na zdrowiu w postaci udaru niedokrwienego mózgu związanego z niedowładem prawostronnym.

Pozwany wniosł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów procesu.

Zarzucił, że miał uzasadnione podejrzenie nielegalnego poboru energii elektrycznej. Upoważnieni pracownicy pozwanego w dniu 18 lutego 2009 r. stwierdzili, że licznik powódki nie posiada plomb legalizacyjnych zakładanych przez Urząd Miar i Wag, co też zostało odnotowane w protokole kontroli. Brak plomb legalizacyjnych umożliwia ingerencję w układ pomiarowy i fałszowanie wskazań licznika. Powódka obecna podczas kontroli nie wносиła zastrzeżeń do treści protokołu. Podejrzenia pozwanego co do nielegalnego poboru energii elektrycznej potwierdziła ekspertyza mechanoskopijna wykonana przez niezależnych biegłych. Również wszczęte postępowanie karne w sprawie sygn. akt 1 Ds. 390/09 prowadzone przez Prokuraturę Rejonową w M. potwierdziło kradzież energii elektrycznej. Postępowanie zostało umorzone wobec niewykrycia sprawcy przestępstwa. Uzasadnionym było więc wniesienie przez pozwanego pozwu o zapłatę z tytułu nielegalnego poboru energii elektrycznej. Kierowanie przez pozwanego powództwa nie miało miejsca w sytuacji świadomego wprowadzenia w błąd co do podstawy faktycznej roszczenia.

W piśmie z dnia 13 listopada 2012 r. powódka sprecyzowała żądanie pozwu w ten sposób, że wniosła o zasądzenie od pozwanego kwoty 100.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia. Jako podstawę powództwa wskazała art. 448 k.c. w związku z art. 24 k.c. Zdaniem powódki, działania pozwanego wobec niej polegające na kierowaniu sprawy na drogę postępowania cywilnego i wszczynaniu postępowania karnego były działaniami bezprawnymi.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 31 lipca 2014r Sąd Okręgowy w Częstochowie :

1.zasądził od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w K. Oddział w C. na rzecz powódki B. K. kwotę 25.000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami w wysokości 13% w stosunku rocznym od dnia 26 marca 2012 r. do dnia zapłaty;

2.oddał powództwo w pozostałej części;

3.nie obciążył powódki B. K. kosztami procesu w części oddalającej powództwo;

4.nakazał pobrać od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w K. Oddziału w C. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Częstochowie kwotę 1.412,25 zł tytułem nieuiszczonych przez powódkę kosztów sądowych.

Ustalił w uzasadnieniu, iż powódka B. K. jest właścicielką posesji w miejscowości C. ul. (...). Jest emerytowaną nauczycielką i była dyrektorką szkoły w C.. Była osobą powszechnie znaną w miejscowości. Obecnie mieszka w C., w mieszkaniu swojego konkubenta.

Dowód: zeznania J. S. (protokół rozprawy z dnia 30 października 2012 r., czas: 00:16:58 – 00:18:35), przesłuchanie powódki B. K. (protokół rozprawy z dnia 7 lutego 2013 r., czas: 00:13:45-00:14:02).

W związku z zaległościami B. K. w płatnościach za energię elektryczną w dniu 27 stycznia 2009 r. pozwany (...) S.A. w K. Oddział w C. odłączył energię elektryczną na jej posesji. W czasie odłączania energii elektrycznej, pracownicy pozwanego nie mieli zastrzeżeń co do wyglądu zewnętrznego licznika energii elektrycznej. Po uregulowaniu zaległości energia elektryczna została w dniu 5 lutego 2009 r. na nowo podłączona. Podłączający licznik pracownik pozwanego stwierdził, że plomby są uszkodzone, co zostało odnotowane w protokole.

W dniu 18 lutego 2009 r. pracownicy (...) S.A. Oddział w C. przeprowadzili na posesji powódki, której właścicielką była B. K., kontrolę układu pomiarowego. Kontrola ujawniła, że zainstalowany licznik energii elektrycznej typu (...) o nr (...) ma zerwane plomby legalizacyjne. W związku z tym przedmiotowy licznik został zdemontowany i oddany do ekspertyzy mechanoskopijnej. Wyniki badań laboratoryjnych wykazały, że tarcza wirnika była mechanicznie blokowana. W związku z tym pozwany pismem z dnia 20 marca 2009 r. poinformował powódkę o obciążeniu jej z tytułu nielegalnego poboru energii elektrycznej oraz z tytułu kosztów związanych z wymianą uszkodzonego licznika energii elektrycznej na kwotę 2.079,00 zł.

Dowód: pismo z dnia 20 marca 2009 r. (k. 10 akt), ekspertyza licznika energii elektrycznej typu (...) o nr (...) (k. 49-51 akt), polecenie wyłączenia (k. 16 akt sprawy 1Ds 390/09 Prokuratury Rejonowej w M.), pismo z dnia 29 kwietnia 2009 r. (k. 15 akt sprawy 1Ds 390/09 Prokuratury Rejonowej w M.), protokół zlecenia technicznego (...) nr (...) (k. 28 akt sprawy 1Ds 390/09 Prokuratury Rejonowej w M.), dokument obciążeniowy nr (...) (k. 9 akt sprawy IC 1523/09 Sądu Rejonowego w C.), faktura VAT nr (...) (k. 11 akt sprawy IC 1523/09 Sądu Rejonowego w C.), protokół kontroli nr (...) (k. 13-14 akt sprawy IC 1523/09 Sądu Rejonowego w C.), przesłuchanie powódki B. K. (protokół rozprawy z dnia 7 lutego 2013 r., czas: 00:06:27- 00:08:53, 00:18:59).

Jednocześnie w dniu 20 marca 2009 r. pozwany zawiadomił Prokuraturę Rejonową w C. o możliwości popełnienia przez B. K. przestępstwa z art. 278 § 1 i 5 k.k. Konsekwencją złożonego zawiadomienia było wszczęcie dochodzenia o przestępstwo z art. 278 § 1 i 5 k.k. Postanowieniem z dnia 30 lipca 2009 r. dochodzenie w sprawie zostało umorzone wobec niewykrycia sprawcy przestępstwa.

Dowód: zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa (k. 1 akt sprawy 1Ds 390/09 Prokuratury Rejonowej w M.), postanowienie o wszczęciu dochodzenia z dnia 8 kwietnia 2009 r. (k. 8 akt sprawy 1Ds 390/09 Prokuratury Rejonowej w M.), postanowienie o umorzeniu dochodzenia z dnia 30 lipca 2009 r. (k. 36-37 akt sprawy 1Ds 390/09 Prokuratury Rejonowej w M.).

W dniu 16 września 2009 r. pozwany wytoczył przeciwko powódce sprawę o zapłatę kwoty 2.079,00 zł z tytułu niezapłacenia opłaty za nielegalny pobór energii elektrycznej oraz za uszkodzony licznik i jego wymianę. Sprawa była rozpoznawana przez Sąd Rejonowy w C. pod sygn. akt I C 1523/09. W toku postępowania, postanowieniem z dnia 31 marca 2010 r., został dopuszczony dowód z opinii biegłego z zakresu elektromechaniki i elektryczności w celu ustalenia czy plomby legalizacyjne były uszkodzone i czy to uszkodzenie umożliwiało nielegalny pobór energii. Biegły wielokrotnie nieskutecznie zwracał się o pozyskanie licznika do badań, który otrzymał dopiero po interwencji Sądu. Przekazany mu ostatecznie licznik nie był licznikiem, który został zdemontowany w mieszkaniu powódki. Dostarczenie prawidłowego licznika umożliwiło wydanie opinii biegłemu dopiero w dniu 14 października 2010 r. W opinii biegłego plomby legalizacyjne na przedmiotowym liczniku były uszkodzone. W wyniku przeprowadzonego postępowania powództwo wniesione przez pozwanego zostało oddalone wyrokiem z dnia 11 lutego 2011 r., który stał się prawomocny w dniu 5 marca 2011 r.

Dowód: pozew z dnia 16 września 2009 r. (k. 2-4 akt sprawy IC 1523/09 Sądu Rejonowego w C.), protokół rozprawy z dnia 31 marca 2010 r. (k. 74 akt sprawy IC 1523/09 Sądu Rejonowego w C.), opinia biegłego z 25 lipca 2010 r. (k. 88-89 akt sprawy IC 1523/09 Sądu Rejonowego w C.), opinia biegłego z dnia 14 października 2010 r. (k. 116-117 akt sprawy IC 1523/09 Sądu Rejonowego w C.), wyrok z dnia 11 lutego 2011 r. (k. 144 akt sprawy IC 1523/09 Sądu Rejonowego w C.), zarządzenie z dnia 21 marca 2011 r. (k. 146 akt sprawy IC 1523/09 Sądu Rejonowego w C.).

Prowadzone postępowania karne i cywilne spowodowały u powódki nadmierne napięciowe lękowe i niepokój. Powódce zaczęły zdarzać się zasląbnienia. W dniu 4 września 2009 r. powódka doznała udaru mózgu z niedowładem połowicznym prawostronnym i afazją motoryczną. Udar mózgu wywołał organiczne zmiany w centralnym układzie nerwowym oraz obwodowym układzie nerwowym. Rozpoznano u niej również nadciśnienie tętnicze. Z tego powodu została przyjęta na oddział neurologii, gdzie przebywała do 23 września 2009 r. W okresie od 17 listopada 2009 r. do 8 grudnia 2009 r. była leczona na oddziale rehabilitacyjnym. Następnie korzystała z poradni neurologicznej. Wcześniej powódka nie chorowała na nadciśnienie, nie leczyła się u kardiologa, ani u neurologa. Wystąpienie udaru

miało związek pośredni z postępowaniem cywilnym i karnym o kradzież prądu, albowiem długotrwałe przebywanie powódki w sytuacji stresowej, poczucie bezradności i krzywdy spowodowało wzrost ciśnienia tętniczego co w efekcie spowodowało udar mózgu u powódki.

Obecnie powódka jest nerwowa, płaczliwa, ma osłabienie kończyn prawych, ale stara się wykonywać czynności prawą ręką pomagając sobie lewą. Mowa powódki jest nieznacznie zwolniona, pamięć osłabiona, uwaga mniej podzielna, nastrój obniżony. Taki stan powódki jest utrwalony. Wymaga opieki osób drugich w codziennym funkcjonowaniu. Stały uszczerbek na zdrowiu z tego powodu wynosi 20%. Wymaga systematycznego leczenia i kontroli lekarza internisty pod względem nadciśnienia tętniczego.

U powódki stwierdzono również organiczne zaburzenia afektywne. Występuje u niej spłylenie afektu, stany depresyjne i lękowe. W ocenie biegłego psychiatry stan zdrowia psychicznego ma związek z toczącymi się postępowaniami cywilnym i karnym, gdyż jest następstwem udaru mózgowego. Stały uszczerbek na zdrowiu z tego powodu wynosi 30%. Stan ten powoduje ograniczenia w codziennym funkcjonowaniu powódki w zakresie orientacji wzrokowo – przestrzennej. Rokowania na przyszłość są niepomyślne z uwagi na postępujący charakter zaburzeń.

Dowód: dokumentacja medyczna (k. 15-19, 80, 83-91, 131-134 akt), przesłuchanie powódki B. K. (protokół rozprawy z dnia 7 lutego 2013 r., czas: 00:12:58), opinia biegłego neurologa (k. 119-120 akt), opinia biegłego kardiologa (k. 128-130 akt), przesłuchanie biegłego neurologa (protokół rozprawy z dnia 23 października 2013 r., czas: 00:04:21-00:09:04), opinia uzupełniająca biegłego kardiologa (k. 225 akt), opinia biegłego psychiatry (k. 249-251 akt).

Orzeczeniami lekarza orzecznika ZUS z 16 listopada 2009 r. i 24 stycznia 2011 r. powódka została uznana za niezdolną do samodzielnej egzystencji.

Dowód: orzeczenia lekarza orzecznika ZUS (k. 21-22 akt)

W dniu 15 marca 2012 r. powódka wezwała pozwanego do zapłaty jej zadośćuczynienia za szkody moralne w wysokości 30.000,00 zł oraz odszkodowania za rozstrój zdrowia w wysokości 70.000,00 zł.

Dowód: wezwanie do zapłaty (k. 22 akt).

Powyższy stan faktyczny ustalił sąd pierwszej instancji w oparciu o dokumenty, których wiarygodności żadna ze stron nie kwestionowała. Odnośnie wpływu toczących się postępowań na stan zdrowia powódki oraz aktualnego stanu zdrowia powódki, Sąd pierwszej instancji oparł się na sporządzonych do sprawy opiniach biegłych neurologa, kardiologa oraz psychiatry, a także załączonej do sprawy dokumentacji medycznej. W ocenie Sądu opinie biegłych zostały wykonane przy wykorzystaniu doświadczenia i wiedzy osób je sporządzających, natomiast samych kwalifikacji biegłych nie sposób kwestionować. Opinie te są jasne, spójne i rzetelne. Biegli w sposób wyczerpujący odpowiedzieli na zadane im pytania. Zostały wydane na podstawie zgromadzonej dokumentacji, a także na osobistym badaniu powódki i przeprowadzonym z nią wywiadzie. Brak było przy tym podstaw do podważenia zasadności przyjętej przez nich metodologii badań oraz przedstawionych przez nich wniosków.

Sąd pierwszej instancji uznał za wiarygodne również dowód z zeznań J. S. oraz z przesłuchania B. K.. Treść tych dowodów znajduje bowiem potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie.

Sąd pierwszej instancji pominął dowód z zeznań świadka D. P. albowiem treść tych zeznań nie wniosła nic nowego do sprawy.

W ocenie sądu pierwszej instancji powództwo jest częściowo zasadne. Powódka, ostatecznie precyzując swoje żądanie, wniosła o zasądzenie jej kwoty 100.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia i jako podstawę prawną swojego roszczenia wskazała art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c.

Zdaniem sądu pierwszej instancji powódka wykazała podstawy do przyznania jej zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych. W wyniku bowiem toczącego się postępowania karnego w związku z podejrzeniem jej o kradzież energii

elektrycznej, a następnie wszczęcia postępowania cywilnego, którego przedmiotem było żądanie zapłaty za nielegalny pobór energii elektrycznej oraz za uszkodzenie licznika energii elektrycznej i jego wymianę, powódka została narażona na utratę godności, dobrego imienia i szacunku w lokalnym społeczeństwie. Sytuacja ta wywołała u niej długotrwałą reakcję stresową, nadmierne napięciowe lękowe i niepokój, co w efekcie stanowiło jedną z przyczyn udaru mózgu z niedowładem połowicznym prawostronnym i afazją motoryczną jakiego powódka doznała w dniu 4 września 2009 r., którego skutki powódka odczuwa do chwili obecnej. Wprawdzie jak wynika z opinii biegłych pomiędzy udarem mózgu a toczącymi się postępowaniami karnym i cywilnym istniał tylko pośredni związek, niemniej jednak nie eliminuje to możliwości przypisania związku przyczynowego między tymi zdarzeniami (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2004 r., sygn. akt II CK 369/03, Lex nr 174131). Przy czym należy zauważyć, że dobrem prawnie chronionym jest również zdrowie. Działanie godzące w bezpieczeństwo zdrowotne, powodujące obawę o stan zdrowia, jest działaniem zagrażającym zdrowiu. Nie tylko trwałe, ale także przemijające zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu, polegające na znoszeniu cierpień psychicznych, usprawiedliwiają przyznanie zadośćuczynienia pieniężnego na podstawie art. 445 k.c., jak również na podstawie art. 448 k.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2007 r., sygn. akt II CSK, Lex nr 393861).

Powódka w chwili posądzenia jej o kradzież energii elektrycznej mieszkała w małej miejscowości. Była osobą znaną lokalnej społeczności z uwagi na fakt, że w trakcie aktywności zawodowej była nauczycielką i dyrektorką miejscowej szkoły. W związku z czym jej reakcja na zarzut nielegalnego poboru energii elektrycznej była bardzo emocjonalna. Powódka obawiała się reakcji na stawiany jej zarzut. Z racji bowiem pełnionych przez nią wcześniej funkcji mogła być uważana w pewien sposób za autorytet. Tymczasem zarzut nielegalnego poboru energii elektrycznej stał zaś w sprzeczności z jej dotychczasowym wizerunkiem i niewątpliwie podważał jej dotychczasową pozycję w lokalnej społeczności. Jej reakcja była spotęgowana tym bardziej, że stawiane jej zarzuty uważała za całkowicie bezpodstawne. Starła się wyjaśnić pracownikom pozwanego bezzasadność stawianych jej zarzutów, niemniej jednak nie przyniosło to efektów. Zrozumiałym jest więc jej reakcja stresowa, albowiem w wyniku okoliczności, za których powstanie w żaden sposób nie ponosiła odpowiedzialności mogła utracić pozycję, szacunek i autorytet, na które to pracowała przez większą część swojego życia. Nie można również pominąć okoliczności, że powódka mogła się obawiać niesłusznego poniesienia odpowiedzialności karnej jak i zapłaty kary finansowej, za zachowanie jakiego się nie dopuściła.

Odnosząc się do kolejnej przesłanki, od której zależy ochrona dóbr osobistych, czyli bezprawności działania sprawcy sąd pierwszej instancji wskazał, że wprawdzie samo złożenie zawiadomienia o przestępstwie, czy też wystąpienie z powództwem o zapłatę w postępowaniu cywilnym nie stanowią działania bezprawnego, to jednak, mając na uwadze fakt profesjonalnego charakteru działalności pozwanego w zakresie sprzedaży energii elektrycznej, należało wymagać od niego większej staranności w formułowaniu zarzutów wobec odbiorcy energii elektrycznej o nielegalny jej pobór. W przedmiotowej sprawie pewnym był tylko fakt, że doszło do ingerencji w układ pomiarowy licznika energii elektrycznej zamontowanego w mieszkaniu powódki. Brak było jednak jakichkolwiek podstaw do uznania, aby to powódka miała dokonać tej ingerencji i w ten sposób dokonać nielegalnego poboru energii elektrycznej. Wątpliwości w tym względzie pojawiają się już w związku z faktem, iż pracownicy pozwanego, którzy wykonywali zlecenie odcięcia energii elektrycznej na posesji powódki w dniu 27 stycznia 2009 r. nie mieli żadnych zastrzeżeń co do wyglądu zewnętrznego licznika energii elektrycznej. Dopiero pracownik pozwanego, który ponownie dokonywał podłączenia energii elektrycznej w dniu 5 lutego 2009 r. stwierdził, że doszło do ingerencji w układ pomiarowy tego licznika. O braku podstaw do stawiania powódce zarzutu nielegalnego poboru energii świadczą też wyniki postępowań wszczętych z inicjatywy pozwanego. Postępowanie karne nie wyszło poza ramy postępowania przygotowawczego. Dochodzenie w sprawie zostało umorzone bez postawienia zarzutu powódce z uwagi na niewykrycie sprawcy przestępstwa. Również postępowanie cywilne zakończyło się oddaleniem powództwa przez Sąd I instancji, od którego to wyroku żadna ze stron nie składała apelacji. Zarzuty stawiane przez pozwanego wobec powódki nie znajdowały więc żadnego uzasadnienia. Stwarza to podstawy do przyjęcia twierdzenia, że pozwany zakład energetyczny, przy odpowiednio starannym przeanalizowaniu całego stanu faktycznego, powinien odstąpić od kierowania sprawy na drogę postępowania karnego i cywilnego z uwagi na brak jakichkolwiek podstaw do wskazania osoby, która dokonała ingerencji w układ pomiarowy licznika energii elektrycznej.

W ocenie Sądu pierwszej instancji adekwatną kwotą zadośćuczynienia za doznaną krzywdę przez powódkę będzie kwota 25.000,00 zł. Zadośćuczynienie należy się przede wszystkim za krzywdę jaką doznała powódka w wyniku rozstroju zdrowia spowodowanym udarem mózgu. Należy jednak pamiętać, że stres powódki, wywołany naruszeniem jej dóbr osobistych przez pozwanego zakład energetyczny, według opinii biegłych, był tylko jedną z przyczyn, które doprowadziły do udaru mózgu. Powodowało to konieczność miarkowania wysokości przyznanego powódce zadośćuczynienia. Biorąc więc pod uwagę fakt, że udar mózgu jaki doznała powódka spowodował organiczne zmiany w centralnym i obwodowym układzie nerwowym, upośledzając funkcję ustroju w stopniu wymagającym opieki osób drugich w zaspokajaniu podstawowych czynności życiowych, a także organiczne zaburzenia afektywne, które powodują ograniczenia w codziennym funkcjonowaniu powódki, w ocenie Sądu zasadnym jest przyznanie powódce tytułem zadośćuczynienia kwoty 25.000,00 zł. W wyniku doznanego udaru życie powódki uległo bowiem znacznemu pogorszeniu. Jest obecnie skazana na pomoc osób drugich oraz konieczność stałej opieki lekarskiej.

Odsetki sąd pierwszej instancji zasądził od dnia wezwania do zapłaty. O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c.

Od wyroku tego apelacje wniosły obie strony.

Pozwany zaskarżył wyrok w części uwzględniającej powództwo.

Zarzucił :

1. Naruszenia prawa materialnego przez jego błędna wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 23, 24, 445 i 448 kc;
2. Sprzeczność istotnych ustaleń z zebrany w sprawie materiałem dowodowym .

Domagał się zmiany wyroku i oddalenia powództwa oraz zasądzenia kosztów procesu ewentualnie uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Zarzucił ,iż z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika ,że działanie pozwanego nie było bezprawne , nadto brak jest adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy działaniem pozwanego , a stanem zdrowia powódki.

Powódka zaskarżyła wyrok w części oddalającej powództwo.

Zarzuciła naruszenie art. 448 kc w zw. z art. 23 i 24 kc przez przyjęcie ,że zasądzona tytułem zadośćuczynienia kwota 25.000 zł jest kwota odpowiednia w odniesieniu do doznanej przez powódkę krzywdy będącej następstwem działań pozwanej.

Domagała się zmiany wyroku i zasądzenia na rzecz powódki kwoty 100.000 zł oraz kosztów procesu.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja pozwanego jest zasadna , natomiast apelacja powódki na uwzględnienie nie zasługuje. Wbrew stanowisku sądu pierwszej instancji zasadnie zarzuca skarżący , iż jego działanie nie było działaniem bezprawnym , nadto zebrany w sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do przyjęcia , że pomiędzy działaniem pozwanego , a rozstrojem zdrowia powódki wystąpił normalny związek przyczynowy.

Zasadny jest podnoszony przez pozwanego zarzut sprzeczności istotnych ustaleń sądu z zebrany w sprawie materiałem. Podzielić należy ustalenia sądu pierwszej instancji dokonane na podstawie akt Sądu Rejonowego w C., sygn akt I C 1523/09 , w szczególności ustalenie , iż z opinii biegłego dopuszczonego w tej sprawie wynika , że plomby legalizacyjne na liczniku powódki były uszkodzone, oraz ustalenie w jakich okolicznościach doszło do kontroli licznika , co stwierdzili dokonujący kontroli licznika, jaki był przebieg procesu i wynik sprawy . Uzupełnić je należy o ustalenie , że z opinii biegłego dopuszczonej w tej sprawie wynika także , że widoczne ślady na tarczy licznika pozwalają na stwierdzenie z dużym prawdopodobieństwem graniczącym z pewnością , iż była próba ingerencji w

układ pomiarowy w celu nielegalnego poboru energii. Z kolei z akt dochodzenia 1 Ds. 390/09 wynika, że poprzednik prawny pozwanego złożył zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa wskazując, że w wyniku przeprowadzonej kontroli z badania laboratoryjnego licznika stwierdzono, że licznik nie posiada plomb legalizacyjnych, zatem istniała możliwość ingerencji w układ pomiarowy. Do zawiadomienia dołączono protokół kontroli oraz ekspertyzę biura wycen i ekspertyz licznika powódki, z której wynikało, że w liczniku powódki plomby legalizacyjne są usunięte, a tarcza wirnika była mechanicznie blokowana. Na podstawie tych danych wszczęto dochodzenie o przestępstwo z art. 278 §1 i 5 kk, powódka była w tym dochodzeniu przesłuchiwana raz w charakterze świadka i raz jako świadek w ramach konfrontacji, a postępowanie to umorzono na skutek „niewykrycia sprawcy przestępstwa”. Nadto z zeznań powódki złożonych na rozprawie w dniu 7 lutego 2013r (k 103 akt) wynika, że licznik prądu znajduje się w domu powódki, w sieni, która jest zamykana na klucz i stanowi integralną część domu.

Zasadnie także zarzuca skarżący, że przekroczył sąd pierwszej instancji zasadę swobodnej oceny dowodów oceniając opinie biegłych, wbrew bowiem ustaleniom sądu pierwszej instancji takich wniosków, jakie wyciągnął z tych opinii sąd pierwszej instancji wyciągnąć nie sposób. Sąd pierwszej instancji dopuścił dowodów z opinii biegłych neurologa, kardiologa i psychiatry, celem tych opinii było ustalenie czy istnieje normalny związek przyczynowy pomiędzy stanem zdrowia powódki, a działaniem pozwanego, powódka bowiem zarzucała, że na skutek działań pozwanego doznała udaru niedokrwiennego mózgu związanego z niedowładem prawostronnym. Biegły kardiolog powołany w sprawie – M. W. ostatecznie wyjaśniła, że **jest ona kardiologiem i nie jest kompetentna w określaniu stopnia związku wystąpienia u powódki udaru mózgu oraz trwałych następstw schorzenia neurologicznego**(opinia pisemna k 225 akt).

Biegły psychiatra R. S. ostatecznie wyjaśniła, iż wskazała w opinii, że stan zdrowia psychicznego powódki ma związek ze sprawą karną i cywilną o kradzież prądu gdyż **stan zdrowia powódki jest następstwem udaru mózgowego dokonanego, o czym wypowiedział się neurolog (k – 251)**. Tymczasem neurolog M. R. stwierdziła, że **nie da się jednoznacznie powiedzieć, co doprowadza do takiego udaru mózgu, do takich czynników należy: nadciśnienie, zwiększona lepkość krwi, zmiany miażdżycowe, podwyższony stan cholesterolu, cukrzyca, niewydolność wątroby. Żadne źródło naukowe nie wskazuje bezpośredniej przyczyny wystąpienia udaru niedokrwiennego**. Biegła wyraziła jedynie pogląd, że skoro powódka była w ogromnym stresie i denerwowała się, to ta sytuacja spowodowała wahania ciśnienia i pośrednio mogła się przyczynić do udaru, ale nie wiadomo w jakim zakresie (k – 188akt). Stąd też nie sposób podzielić stanowiska sądu pierwszej instancji, iż pomiędzy działaniem pozwanego w postaci zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa oraz wytoczenia sprawy cywilnej o zapłatę, a rozstrojem zdrowia powódki istnieje normalny związek przyczynowy.

Zasadny jest także podnoszony przez pozwanego zarzut naruszenia prawa materialnego, a to art. 23 i 24kc. Nie ulega bowiem wątpliwości, że ochrona przewidziana w tych przepisach służy jedynie przed bezprawnym naruszeniem dóbr osobistych, a jak trafnie zarzuca pozwany, w okolicznościach niniejszej sprawy nie sposób po stronie pozwanego dopatrzeć się działania bezprawnego.

Działanie nie jest bezprawne, chociażby zagrażało dobru osobistemu lub nawet je naruszało, przede wszystkim wówczas, gdy jest oparte na obowiązującym przepisie prawa albo stanowi wykonywanie prawa podmiotowego (patrz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2000 r., **III CKN 553/98**, niepubl).

Wskazać trzeba, że już w orzeczeniu z 3 V 1968 r., II CR 163/68 (Biuletyn SN 1968 nr 11-12, poz. 207) SN uznał, że poświadczenia składane w sprawach karnych i cywilnych na uzasadnienie roszczenia bądź na uzasadnienie obrony mogą być uznane za bezprawne tylko wtedy, gdy przedmiotowo nie służą obronie prawnej osobie działającej, a podmiotowo nie są podyktowane wolą działającego wystąpienia w obronie swego prawa.

Podobnie w wyroku z dnia 24 sierpnia 2011r, sygn. akt IVCSK 587/10, niepubl) Sąd Najwyższy stwierdził, że strona, która realizując przysługujące jej prawo do obrony, składa oświadczenia naruszające dobra osobiste drugiej strony działa bezprawnie tylko wtedy, gdy przedstawia fakty i oceny ze świadomością niezgodności ich z prawdą. Chodzi

przy tym o oświadczenia składane w sprawach cywilnych i karnych na uzasadnienie roszczenia skargi , względnie na uzasadnieni e obrony , jeżeli wynikają one z uprawnień działającego , a więc gdy przedmiotowo zdolne są służyć obronie prawa osoby działającej i gdy podmiotowo podyktowane są wolą działającego – wystąpienia w obronie jego prawa.

Nawet w sytuacji wniesienia prywatnego aktu oskarżenia do bezprawnego naruszenia dóbr osobistych mogłoby dojść tylko wtedy gdyby oskarżyciel zainicjował postępowanie karne mając świadomość , że do popełnienia przestępstwa nie doszło(tak SA w Poznaniu w wyroku z 18.04.2013r., IACa 265/13, lex 1314843).

Rację ma w okolicznościach niniejszej sprawy pozwany zarzucając , że jego działanie nie było działaniem bezprawnym. Miał on bowiem podstawy zarówno do zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa jak i do wytoczenia powódce sprawy cywilnej. Licznik prądu , znajdujący się w budynku powódki , w zamykanej sieni miał zerwane plomby legalizacyjne , a z opinii rzeczoznawcy , podobnie jak i z opinii biegłego dopuszczonej w sprawie cywilnej jednoznacznie wynikało , że widoczne ślady na tarczy licznika pozwalają na stwierdzenie , że była próba ingerencji w układ pomiarowy w celu nielegalnego poboru energii. Zatem wniosek sądu pierwszej instancji , że „zarzuty stawiane powódce nie znajdowały żadnego uzasadnienia” nie ma oparcia w okolicznościach sprawy . Wszak doszło do ingerencji w licznik w mieszkaniu powódki , w pomieszczeniu zamykanym przez nią na klucz. To , że ostatecznie dochodzenie w sprawie kradzieży energii elektrycznej zostało umorzone wobec niewykrycia sprawcy przestępstwa , a także , że w sprawie cywilnej powództwo zostało oddalone (bez uzasadnienia) nie czyni działania pozwanego bezprawnym. Pozwany nie użył ani w zawiadomieniu , ani w pozwie, czy też innych pismach procesowych określeń uwłaczających powódce, czy też nieadekwatnych do stanu sprawy. Podał jedynie fakty i dowody na ich wykazanie. Podstawą uznania działań pozwanego za bezprawne nie może też być , jak wskazał sąd pierwszej instancji „profesjonalny charakter działalności pozwanego”.

Reasumując, zebrany w sprawie materiał dowodowy daje podstawy do przyjęcia , że działanie pozwanego nie był działaniem bezprawnym . Już ta okoliczność pozwala na stwierdzenie , że powództwo na uwzględnienie nie zasługiwało.

Na marginesie wskazać trzeba , że powódka reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika dochodziła zadośćuczynienia za naruszenie jej dóbr osobistych na podstawie art. 24 w zw. z art.448kc, a nie zadośćuczynienia na podstawie art. 445kc. Zebrany w sprawie materiał dowodowy nie dawał także sądowi pierwszej instancji podstaw do przyjęcia , że działania pozwanego w postaci wytoczenia sprawy cywilnej i złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa spowodowały rozstrój zdrowia powódki. W judykaturze i doktrynie powszechnie przyjmuje się, że przepis art. 361 k.c. należy uznać za odwołanie się do **teorii adekwatnego związku przyczynowego**, która odpowiedzialnością podmiotu obejmuje jedynie zwykle (regularne) następstwa danej przyczyny (por. szerzej A. Koch, Związek przyczynowy..., s. 94 i n.; M. Kaliński, Szkoda na mieniu..., s. 386 i n.). W art. 361 § 1 k.c. ustawodawca realizuje tę koncepcję, stanowiąc, że zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. Z okoliczności sprawy biorąc pod uwagę przeanalizowane wyżej opinie biegłych nie sposób podzielić stanowiska sądu pierwszej instancji , iż powódka wykazała zgodnie z art. 6 kc , że istnieje normalny związek przyczynowy pomiędzy wskazywanym przez powódkę działaniem pozwanego , a wystąpieniem u niej udaru niedokrwiennego mózgu.

Podsumowując, zebrany w sprawie materiał dowodowy dawał podstawy do ustalenia , że wskazywane w pozwie działanie pozwanego nie było działaniem bezprawnym , zatem powództwo na uwzględnienie nie zasługiwało . Z tych też względów apelację pozwanego jako zasadną należało uwzględnić na mocy art. 386 § 1 kpc , wyrok zmienić i powództwo oddalić . W tych okolicznościach apelacja powódki kwestionująca wysokość zadośćuczynienia była niezasadniona i należało ją oddalić na mocy art. 385 kpc .

Biorąc pod uwagę zły stan zdrowia powódki , jej sytuację materialną i subiektywne przekonanie o zasadności swego roszczenia na mocy art. 102 kpc Sąd Apelacyjny nie obciążył powódki kosztami procesu.